

УПОВНОВАЖЕНИЙ

Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Віце-прем'єр-міністру України
з питань європейської
та євроатлантичної інтеграції
України – Міністру юстиції України**

Ользі СТЕФАНШИНІЙ

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України та Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

У межах реалізації зазначених вище норм законодавства України під час опрацювання низки звернень від осіб, які утримуються в державній установі «Київський слідчий ізолятор», мною у липні було встановлено порушення вимог статті 13 Закону України «Про попереднє ув'язнення» в державній установі «Київський слідчий ізолятор», у зв'язку із чим 30.07.2024 за № 9699.2/24/43.4 було внесено Міністрові юстиції України Малюсцьці Д.Л. подання Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини із вимогами здійснення службового розслідування за фактом порушення вимог статті 13 Закону України «Про попереднє ув'язнення» в державній установі «Київський слідчий ізолятор», за результатами якого вжити відповідних заходів дисциплінарного впливу; здійснення службового розслідування за фактом відсутності дієвого контролю за діяльністю вказаної установи з боку Департаменту з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України, за результатами якого за наявності підстав вжити відповідних заходів дисциплінарного впливу; здійснення перевірки додержання вимог статті 13 Закону України «Про попереднє ув'язнення» всіма місцями попереднього ув'язнення Міністерства

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№16517.2/24/43.4 від 28.11.2024
КЕП: Лубінець Д. В. 28.11.2024 17:06
368DC35ECECB2DC10400000E88D010070F70400

юстиції України; забезпечення неухильного додержання персоналом установ попереднього ув'язнення вимог Закону України «Про попереднє ув'язнення»; забезпечення здійснення Міністерством юстиції України дієвого контролю за додержанням прав людини і громадянина в діяльності слідчих ізоляторів.

За результатами розгляду подання Міністерство юстиції України листом від 27.08.2024 № _____ повідомило, що відповідно до наказів Міністерства юстиції України від 01.08.2024 № _____ та від 02.08.2024 № _____ «Про проведення службового розслідування» призначено службові розслідування стосовно осіб начальницького складу Департаменту з питань виконання кримінальних покарань, а також осіб рядового і начальницького складу державної установи «Київський слідчий ізолятор», проведення яких тривало.

Крім того, у наведеному вище листі було зазначено, що «стан дотримання прав осіб, узятих під варту, в місцях попереднього ув'язнення Державної кримінально-виконавчої служби України перебуває на постійному контролі керівництва Міністерства юстиції України».

Водночас листом від 03.10.2024 № _____ Міністерство юстиції України надано висновки службових розслідувань стосовно осіб начальницького складу Департаменту з питань виконання кримінальних покарань, а також осіб рядового і начальницького складу державної установи «Київський слідчий ізолятор», проведених відповідно до наказів Міністерства юстиції України від 01.08.2024 № _____ та від 02.08.2024 № _____ «Про проведення службового розслідування».

За наслідками службових розслідувань було підтверджено інформацію з подання Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 30.07.2024 за № 9699.2/24/43.4, однак до відповідальності було фактично притягнуто тільки 1 особу – заступника начальника Управління – начальника відділу документального забезпечення Департаменту з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України _____, при цьому іншим посадовим особам як державної установи «Київський слідчий ізолятор», так і Департаменту з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України було суворо вказано на недопущення подібних недоліків, або ж у зв'язку із наявністю діючого стягнення суворіше не було накладено.

На жаль, маю зазначити, що порушення вимог Закону України «Про попереднє ув'язнення», викладені мною у поданні Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 30.07.2024 за № 9699.2/24/43.4 продовжують мати місце у державній установі «Київський слідчий ізолятор».

Зокрема у листопаді поточного року до мене засобами поштового зв'язку надійшла низка звернень від утримуваних в державній установі «Київський слідчий ізолятор» осіб, при цьому звернення надіслані із супровідними листами, на яких зазначено дату їх реєстрації у відповідному журналі вихідної кореспонденції установи попереднього ув'язнення.

Однак на конвертах, в яких такі звернення надійшли, містяться відбитки календарних поштових штемпелів з іншою, набагато пізнішою, датою.

Наприклад, звернення [ ] має супровідний лист державної установи «Київський слідчий ізолятор» від 22.07.2024 № [ ], при цьому на конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 24.10.2024;

звернення [ ] має супровідний лист від 29.07.2024 № [ ], при цьому на конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 21.10.2024;

звернення [ ] має супровідний лист від 07.08.2024 № [ ], при цьому на конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 21.10.2024;

звернення [ ] має супровідний лист від 02.09.2024 № [ ], при цьому на конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 22.09.2024;

звернення [ ] має супровідний лист від 16.09.2024 № [ ], при цьому на конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 01.10.2024;

звернення [ ] має супровідний лист від 18.09.2024 № [ ], при цьому на конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 30.09.2024;

звернення [ ] має супровідний лист від 19.09.2024 № [ ], при цьому на конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 30.09.2024;

звернення [ ] має супровідний лист від 02.10.2024 № [ ], при цьому на конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 13.10.2024;

звернення [ ] має супровідний лист від 04.10.2024 № [ ], при цьому на конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 13.10.2024;

звернення [ ] має супровідний лист від 14.10.2024 № [ ], при цьому на конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 18.10.2024 (копії додаються).

При цьому зазначу, що відповідно до пункту 58 Правил надання послуг поштового зв'язку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05 березня 2009 р. № 270 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2023 р. № 1071), під час приймання для пересилання письмової кореспонденції на адресному боці кожного поштового відправлення проставляється відбиток поштового календарного штемпеля. Дата відбитка поштового календарного штемпеля маркувальної (франкувальної) машини повинна відповідати даті подання письмової кореспонденції для пересилання. Якщо на письмовій кореспонденції, поданій для пересилання, відсутній відбиток

поштового календарного штемпеля або зазначена дата не відповідає даті подання її для пересилання, така кореспонденція повертається відправникові для відповідного оформлення.

Відтак зазначена вище кореспонденція в окремих випадках потрапляла до відповідного відділення АТ «Укрпошта» із затримкою щонайменше в 4 дні (лист) та найбільше (з аналізованих листів) – 3 місяці та 2 дні (94 дні; лист).

Відповідно до частини восьмої статті 13 Закону України «Про попереднє ув'язнення» кореспонденція, яку особи, взяті під варту, адресують Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Європейському суду з прав людини, Міжнародному кримінальному суду, а також іншим відповідним органам міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, уповноваженим особам таких міжнародних організацій та прокуророві, перегляду не підлягає і надсилається за адресою протягом доби з часу її подачі. Кореспонденція, яку особи, взяті під варту, одержують від зазначених органів та осіб, перегляду не підлягає.

Відповідно до абзацу 3 пункту 1 глави 3 розділу VII Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 14 червня 2019 року № 1769/5, оплата витрат за пересилання кореспонденції (за винятком апеляційних та касаційних скарг) здійснюється за рахунок відправника. Якщо ув'язнений чи засуджений не має коштів на придбання марки, конверта або інших предметів для листування, вони видаються йому за рахунок слідчого ізолятора.

Прикладом кричущого порушення окреслених вище норм є звернення до мене як Уповноваженого Верховної Ради України від від 24.07.2024 щодо порушення його права на медичну допомогу, яке має супровідний лист державної установи «Київський слідчий ізолятор» від 25.07.2024 № (копія додається).

Звернення від від 24.07.2024 надійшло до Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини 13.11.2024, при цьому, за наявною у мене інформацією, помер 06.09.2024.

На конверті з цим зверненням відбиток календарного поштового штемпеля за 24.10.2024, тобто понад 1,5 місяці від дати смерті заявника.

Звертаю увагу, що у своєму зверненні від 25.07.2024 зазначав про порушення його права на медичну допомогу, зокрема через відмову конвою залишати його на лікування у лікувальному закладі через відсутність відповідної кількості осіб для його охорони.

Між тим, мною розглядалось звернення адвоката в інтересах від 02.09.2024 щодо можливого неналежного надання останньому медичної допомоги, за результатами перевірки інформації з якого

Київською міською прокуратурою було констатовано факт несвоєчасного конвоювання до лікувального закладу.

Відправляючи звернення до мене як Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини мав легітимні очікування щодо належного реагування на порушення його права на медичну допомогу, однак можливо саме несвоєчасне відправлення державною установою «Київський слідчий ізолятор» звернення від 24.07.2024 могло коштувати йому життя.

Зауважу, що в декількох отриманих мною із значною затримкою через невиконання вимог Закону України «Про попереднє ув'язнення» адміністрацією державної установи «Київський слідчий ізолятор» зверненнях від утримуваних в наведеній установі попереднього ув'язнення осіб міститься інформація про порушення їхніх прав, зокрема і щодо неналежного поводження під час утримання в установі попереднього ув'язнення, можливого ненадання медичної допомоги, можливих порушень процесуальних прав, можливого порушення соціальних прав тощо, при цьому тривале неотримання на такі звернення відповідей та будь-якого реагування утверджують у заявників думку про можливість порушення прав людини працівниками правоохоронних чи інших державних органів та безкарність таких дій.

Зазначу, що Європейський суд з прав людини у своїх рішеннях неодноразово констатував, що органи державної влади не можуть посилатись на відсутність коштів як на причину невиконання своїх зобов'язань. Зокрема у рішеннях у справах «Кечко проти України» та «Ромашов проти України» Європейського суду з прав людини зазначив, що реалізація особою права, яке пов'язано з отриманням бюджетних коштів, що базується на спеціальних та чинних на час виникнення спірних правовідносин нормативно-правових актах національного законодавства, не може бути поставлена у залежність від бюджетних асигнувань, тобто посилення органами державної влади на відсутність коштів, як на причину невиконання своїх зобов'язань, є безпідставними.

Конституційний Суд України у Рішенні від 13 вересня 2023 року № 7-р(І)/2023 зазначив, що зі змісту статті 8 Основного Закону України, заснованих на її приписах юридичних позицій Конституційного Суду України, а також міжнародних актів, у яких викладено розуміння юридичної визначеності, вбачається, що принцип верховенства права вимагає від законодавця встановлювати чітке, зрозуміле, однозначне, прогнозоване правове регулювання суспільних відносин для забезпечення стабільного правового становища людини, не допускати довільної відмови від взятих державою на себе зобов'язань, гарантувати належний захист правомірних (легітимних) очікувань особи.

Відтак особи, які утримувались у державній установі «Київський слідчий ізолятор», не мали коштів на придбання марок та подавали адміністрації установи попереднього ув'язнення свою кореспонденцію для відправлення, мали

легітимні очікування щодо забезпечення відправлення кореспонденції адресатам, а відтак й очікували відповідного реагування на свої листи.

Відповідно до глави 5 розділу I Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 14 червня 2019 року № 1769/5, безпосередній контроль за діяльністю слідчого ізолятора здійснює, зокрема, Департамент з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України.

Персонал Департаменту з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України перевіряє слідчий ізолятор на підставі приписів або планів-завдань, затверджених керівником Департаменту або його заступниками.

Працівники апарату Міністерства юстиції України перевіряють слідчий ізолятор на підставі наказу Міністерства юстиції України з визначенням мети перевірки, посадових осіб, уповноважених на проведення перевірки, дати початку її проведення та плану перевірки.

Повторення раніше окресленої у моєму поданні від 30.07.2024 № 9699.2/24/43.4 ситуації із невідправленням кореспонденції утримуваних в державній установі «Київський слідчий ізолятор» осіб та порушення Закону України «Про попереднє ув'язнення» може свідчити про відсутність дієвого контролю за діяльністю зазначеної установи попереднього ув'язнення з боку Департаменту з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України.

Окремо звертаю увагу, що більшість наведених у цьому поданні порушень (не відправлення кореспонденції) мали місце під час проведення службових розслідувань за моїм поданням 30.07.2024 № 9699.2/24/43.4.

Відповідно до пункту 4 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228, Міністерство юстиції України відповідно до покладених на нього завдань, серед іншого проводить відповідно до законодавства перевірки діяльності територіальних органів Мін'юсту, зокрема з питань виконання кримінальних покарань, підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління Мін'юсту, зокрема утворених для виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби, а також проводить відповідно до законодавства службові розслідування стосовно осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби.

Крім того, відповідно до пункту 13 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228, до повноважень Міністра юстиції України, серед іншого, віднесено призначення на посаду та звільнення з посад керівників, зокрема, слідчих ізоляторів, та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

Ураховуючи наведене, з метою попередження подібних порушень в подальшому, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

В И М А Г А Ю:

1. Розглянути подання та ініціювати здійснення службового розслідування за фактом порушення вимог статті 13 Закону України «Про попереднє ув'язнення» в державній установі «Київський слідчий ізолятор», за результатами якого за наявності підстав вжити відповідних заходів дисциплінарного впливу.

2. Ініціювати здійснення службового розслідування за фактом відсутності дієвого контролю за діяльністю вказаної установи з боку Департаменту з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України (із аналізом кількості та якості здійснених Департаментом перевірок діяльності державної установи «Київський слідчий ізолятор» у період з 22.07.2024 по 24.10.2024 включно), за результатами якого за наявності підстав вжити відповідних заходів дисциплінарного впливу.

3. Забезпечити дієвий контроль з боку Міністерства юстиції України за неухильним додержання персоналом установ попереднього ув'язнення вимог Закону України «Про попереднє ув'язнення», у тому числі в державній установі «Київський слідчий ізолятор».

4. Про результати розгляду подання, вжиті заходи та результати проведених службових розслідувань (із долученням їх матеріалів та наказу про притягнення винних осіб до відповідальності) прошу повідомити мене у встановлений Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» строк.

Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Рубанова Катерина 2987069

